

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 13 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 3.

V Ljubljani, v soboto 4. januarija 1890.

Letnik XVIII.

Vabilo na naročbo.

Minolo je sedemnajst let, odkar roma „SLOVENEK“ po mili naši domovini in z novim letom nastopi svoj XVIII. letnik. Doživel je naš list v tej dobi dneve žalostne in vesele. Sočutno je hodil z narodom slovenskim v radosti in bridkosti ter se je utrdil polagoma sicer, vendar bolj in bolj med Slovenci. V širje in širje kroge zahaja naš dnevnik in prijatelj ima ne le med čestito duhovščino po vseh deželah slovenskih, ampak tudi v svetnih stanovih, višjih in nižjih. Bodi ob tej priliki izrečena prisrčna zahvala vsem in posameznim, kateri so nas podpirali do sedaj gmotno ali duševno, z naročevanjem ali dopisovanjem. Vsem tedaj najljubše: **Bog plati!** Naj nam ostanejo še nadalje vsi zvesti, pa tudi novih prijateljev naj nam blagovolé pridobiti več in več.

„SLOVENEK“

katoliško-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred velja za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se račun 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le z duem naročbe.

„DOMOLJUB“

sam brez „Slovenca“ stoji do konca l. 1889. s poštino vred, ali v Ljubljani na dom pošiljan le osemdeset novčičev.

Naročnino na to prilogo prejema „Slovenčev“ opravništvo in pa „Katol. Bukvarna“.

Vredništvo in opravništvo „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Influenza husitica.

I.

Bolezen posebne vrste razsaja med narodom češkim. Ta bolezen je zgodovinska. Prikazala se je pred 470 leti ter se razširila kakor blisk. Petnajst let je divjala ter med narodom češkim zapustila kal bolehnosti. Ta bolezen je dolgotrajen náhod, ki se huje pojavi pri vsaki premembi političnega ali socialnega vremena. Sprva smo mislili, da se ta husitska hripa prijemlje le mladostnih življenj, toda prepričali smo se v teku časa, da tudi „starejši“ ljudje niso varni pred to boleznijo. Ta husitska hripa bode skoro gotovo kmalu zapustila češko zemljo, toda kal svojo je vsejala v rodovitna tla, ker zdravniki ne poznajo pravega zdravila.

Ko bi se sedaj probudili „slavni novoverci“, Luter, Calvin, Hus, Trubar „e tutti quanti“, čudili bi se svojim sedanjim pristašem, ker ti nočejo ničesa vedeti o veroizpovedanji, katero je njim bilo povod prepiru in prevratu; čudili bi se, da je sedanjim rogoviležem to glavna stvar, kar je njim bilo le sredstvo do namena: namreč narodnost.

Debelo bi gledali videč, da je njihova „brumnost“ sedaj zastava racijonalizma. Nasprotno pa bi v katoliški cerkvi našli še vse ono, kar so črtili in preganjali z vsem fanatizmom.

Ko bi sedaj vstali od mrtvih oni „novoverci“, gotovo bi delali pokoro v rašovini, da so provzročili svojim narodom toliko zla, katerega ne poznajo sedaj živeči rodovi. Hus bi se sicer veselil vpliva in lepega imena svojega rodú, toda sramoval bi se fanatizma Mladočehov, ki se bratijo že z nemškimi liberalci proti svojim sorojakom. Ti kličejo že ogenj in žveplo na Staročeh. In vendar se je dr. Grégr zagovoril, rekoč resnico, da bi bil Hus njegov smrten sovražnik, ko bi vstal od mrtvih. Ali je narod češki že tako zagazil, da ne pozná svojih mož, ki mu namesto sv. Janeza Nepomučana vsiljujejo Husa?

V formalnem oziru je sicer malenkost, ki razdvaja narod češki, spominska plošča v muzeji zgodovinski in mnogoimenovani osebi. Sedanji čas je

namreč napala narode evropske neka novodobna bolezen, da postavljajo spomenike pisateljem vsake vrste. Nismo proti tej hvaležnosti potomcev nasproti zaslužnim pokojnim možem, in tudi zgodovinski spomenik mojstru Husu bi bil sam na sebi malenkost; a ker v sedanjem „prosvetljenem veku“ pri tacih slavnostih večkrat mečejo katoliku satire v obraz, so taki spomeniki le Meduzine glave, ki reže na nas.

Z narodnega in čisto svetnega stališča noben Čeh in tudi duhovnik ni tajil zaslug Husovih, kolikor jih ima v slovstvenem pogledu; vsi so celó poudarjali njegov pogum, s katerim je šel v smrt, a z verskega stališča pa moramo tak pogum le obžalovati, kajti „pogum ima tudi mameluk“.

Z ozirom na ta sedanji prepir med narodom češkim hočemo opozoriti svoje čitatelje na jedno točko, in ta je: pomen jezika sploh. Le če imamo pred očmi pravo vrednost tega božjega darú, moremo tudi presojeti zasluge onega, ki je kaj storil v njegov prospah.

Katero vrednost ima torej jezik? Sredstvo je, s katerim človek izraža svoje misli in čutila, svoje želje in sklepe, sploh svoje notranje duševno življenje. Jezik je torej le sredstvo, ne pa sebi namen. Besede so izvzemši medmete dogovorna znamenja za pojme duha; temu v dokaz so nove besede za nove iznajdbe. Tako je tudi znano, da je beseda toliko časa brez vrednosti, dokler ne poznamo njene pomena ali pojma, katerega izraža beseda.

Jezik ima torej vrednost vidnih znamenj za duševne ideje in je zopet le sredstvo. Kaj pa sledi iz te resnice z ozirom na Husa? Na to vprašanje prav dobro odgovarja dunajski „Vaterland“:

Prvi sklep je ta: Moža, ki okuži in izpridi duševno življenje svojega naroda z zmotami in krivimi načeli o življenju — četudi ima zasluge za formalni razvoj jezika — ne moremo imenovati dobrotnika narodu; kajti več je vredna zaznamovana stvar, nego znamenje, važnejši od sredstva je namen. Namen jezika pa je, da služi resnici, da jo izraža in pospešuje; njegov namen je, da vzbuja, krepi in dopolnjuje krepost. Magister Hus pa je sejal zmote

LISTEK.

Kritiška pisma.

VIII.

Novo leto imamo in nove velike in male pratike na polici. In v te svoje Sibile-prorokovalke veselih in žalostnih naših bodočih dnij bodemo hodili gledat Slovenci, če Bog dá, zopet jedno dolgo leto. Kdo vé, kaj nam nameravajo podati ti rudeči in in temni, priprosto in mitiško naslikani barometri in jedini naši zvesti spremljevalci iz otroških let naše književnosti, za katere ne potrebujemo niti vede niti pisanja niti čitanja, temveč le nekaj pro-roškega duha in nekoliko poezije za skromne potrebe našega nerazvjenega življenja. Vendar krivico bi delali našemu slovstvu in preveč bi dvorili našim pratikam, ko bi trdili, da vplivajo samo one na naše vesele in žalostne dneve.

Vže mnogo let zapored imamo na polici ob stropu svojih stanovanj poleg obligatne pratike tudi celo kopico rudeče, rumeno in modro ovitih knjig,

katere pošiljajo koroški bratje za mali obolos čez visoke Karavanke k nam v goste.

In odslej se je jelo nekako slabeje goditi našim udomačenim pratikam, kajti potiskamo jih od leta do leta vedno bolj v kót in mnogo potov smo jim odvzeli celo njih starodavni „locus familiaris“.

„Kaj pa je vaju treba bilo nesrečna Kopernik in Galilei, ki sta iznašla s svojo stikavostjo na zemlji in po nebu človeško sitnost, ki kliče povsod, kjer vidi kaj stalnega, svoj neutešni: „Eppur si muove“.

Mirno in brez strahu so gospodinjile po našem pohišji pred to konkurencijo tudi naše pratike in za njimi gosposki koledarji, dokler se ni rodila kritika v velikem „stil“, ki ščiplje po vsem, kar je le nekoliko v sorodstvu s stalnostjo — in brska tako dolgo, dokler ne vsklikne zmageželjna „subito si muove“.

Nekateri naši dušeslovci trdijo, da so vplivale v prejšnjih časih pratike zaradi tega tako nenavadno na naša srca, ker jih je bajé vredoval pokojni g. Dežman v svojih najbolj otožnih urah, hladeč si svoje po naši nehvaležnosti užaljeno srce s točo, gromom in bliski, katere je slikal dan na dan Slovincem. — In mi smo imeli usmiljenje s sentimen-

talnostjo svojega narodnega mučenika. Naročevali smo si grozeči sad njegovih temnih ur za dva groša na leto.

Prav si imel slavni zvezdogled, ki si svojeglavno trdil, da na zemlji ni nič stalnega in da časa tek zavrže in uniči najbolj slavne teorije osobito, ako jih je rodila zavist in nehvaležnost. Zato je naravno, da se je jela gibati polagoma tudi naša koledarska kritika, katero je v najnovejšem času vdomačila neka tvrdka, ki si je zapisala na svojo pogrebno lopato: „Mors et fulmina contra scriptores feminini generis“ in da bodo prišle morda prej ali pozneje v modo zopet le pratike. Prvo mrtvaško sedmino so baš sedaj praznovali ti naši dvorljivi kritiki, kajti „honoris causa“ moramo omeniti, da so se spravili v prvi vrsti na nežni spol in da so vže pokopali „sine luce, sine cruce, sine commendare veritatem“ našo marljivo pisateljico ter s tem prihranili Slovincem znesek za nagrobni spomenik. Zgodovina nam pripoveduje, da se je zadušil slavni Temistoklej v latvici vode, radi tega ni izvanredno junaško delo, ako se posreči družbi mladih kritikov utopiti v pričo vsega slovenskega naroda — nežno žensko bitje v širokem morju narodne nehvaležnosti. „Baš hva-

in razpalil ljudske strasti v toliki meri, da so pokončale svet rodne mu dežele in blagostanje sosednih dežel. Ali so torej Husove zasluge nedvomne?

Naše železnice.

(Dopis iz Hrvatske.)

V naši državi so menda samo Slovenci in Hrvatje tako srečni, da morajo čakati leta in leta, da se jim dovoli ono, kar drugi narodi že zdavnaj uživajo. Posebno se to opaža pri železnicah, ki so nam že zdavnaj obljubljene in načrtane, pa jih vendar ne moremo dobiti, čeravno so za naše životne koristi neobhodno potrebne. Koliko se že ni pisalo in razpravljalo o naši glasoviti dolenski železnici, pa jo še zdaj nimamo, in kadar bo izpeljana do Novega mesta, bo vendar še zmiraj le nedostatna, dokler se ne zveže s Karlovcem, kar pa menda ne bode nobeden od nas dočkal, kajti to ne bi šlo v prilog ogerski prometni politiki. Isto se dogaja s hrvatskimi in hrvatsko-dalmatinskimi železnicami. V katerem smislu so izpeljane prve, je bralcem „Slovenca“ dobro znano še od lanskih razprav o tem predmetu, in zdaj bi radi ogerski mogotci isto storili tudi z dalmatinskimi. Dalmacija je dozdej edina pokrajina v celi državi, ki ni z železnico zvezana z ostalimi deželami, in zdaj, ko je prišel čas, da se to zgodi, vzdigujejo še že naši prijatelji v Budimpešti, da se to ne zgodi.

Stvar pa je taka-le: Zagrebška trgovinska in obrtna zbornica je v svoji prošnji na vlado predložila v točno obrazloženem mnenju, da je prišel čas, da se prične misliti na zgradbo železnice od Ogulina čez górenjo Krajino na Knin v Dalmaciji, kjer bi se tako hrvatske železnice zjediniše z dalmatinskimi. Po tej železnici bi si pomogla górenja Krajina, ki je brez vsakih prometnih žil čisto zapuščena od ostalega sveta, in pa Dalmacija bi se zjediniše z ostalimi deželami naše države. To osnovo je izdelal že bivši zapovednik Krajine, general Molinary, kakor tudi za vse ostale krajiške železnice. Zidala bi se sevéda iz krajiške zaklade ter ne bi državo stala niti vinarja. In ker se je že večji del ostale železniške mreže v bivši Krajini izdelal ter bode letos tudi z odpretjem popolne proge Zemun-Mitrovica-Sisek dodelana, mora priti po osnovi na vrsto ravno ta železnica od Ogulina v Knin. Dozdej se je o tej zadevi molčalo, komaj pa so se Hrvatje za ta načrt oglašili, se je že vzdignil proti njim prijatelj Madjar, ki trdi, da pod sedanjimi okolnostmi ni potrebno, da se ta železnica izvede, nego da je bolj potrebna ona, katero priporoča trgovinska in obrtna zbornica senjska, namreč Senj-Otočac-Bihač, da se pomore našemu Primorju. Namera tega prijatelja je očevídna. On bi rad s spletkarstvom razdvojil zagrebško in senjsko zbornico in po njih tudi ostale Hrvate, da bi jih odvrnil od one proge, ki bi zvezala Dalmacijo s Hrvatsko, kar pa ne gré Madjarom v prilog niti v gmotnem, niti v političnem pogledu, kajti v gmotnem pogledu bi velik del dalmatinske, pa tudi bosenske trgovine prešel na hrvatsko-dalmatinsko področje, tedaj ne skozi Budimpešto, a v političnem pogledu že a priori niso Madjari za to, da se obe kraljevini zjedinite, kar nam je najboljši dokaz o tem vprašanji razprava v hrvatskem saboru.

Brezobrazni naš prijatelj odgovarja Dalmatincem, da bodo vse eno zjedinjene z ostalo državo po železnici Metković-Mostar-Sarajevo-Brod-Budimpešta, ker takó želé biti zvezani. Tak odgovor more dati le pokvarjena domišljija in pa židovska brezobraznost „Pester-Lloyd“-ovega vredništva, ki hoče, da upravlja z vsemi našimi poslovi. Da bi razdvojil Hrvate v tem pogledu naš prijatelj ali neprijatelj, predlaga, da se zida ona že omenjena železnica iz Senja v Bihač. Ali v tem se močno moti, kajti Hrvati so zavzeti za obe progi, in pravičnost zahteva, da se obe čim preje dogotovite, saj se boste obe zidali iz krajiške zaklade. Tudi to je označilno, da se „Pester Lloyd“ zdaj tako poteguje za blagostanje našega Primorja, ko je vendar dozdej ogerska vlada vse nasprotno delala, da ta krasni predel zanemari, kar se je žalibog le preveč obistinilo. Ni li to odmev onih sirenskih besed, katere je govoril ban o priliki svojega obiska v teh krajih osiromašenemu prebivalstvu? To je čisto verjetno, saj je naša vlada odsev ogerske, pa se pri nas vse ono izvaja, kar se v Budimpešti želí in sklene, bilo že to v našo korist ali škodo. Po naših nazorih pa bi moralo biti hrvatski vladi pred vsem najbolj ležeče na tem, da se ena in druga železnica čim preje dogotovi, kajti največa gmotna potreba to zahteva in nobena politika ne bi smela tukaj imeti svojega vpliva. Tukaj se mora misliti na obstanek mnogobrojnega naroda, ki željno pričakuje, da se tudi zanj nekaj stori, saj je to tudi gotovo zaslužil, česar nam ni treba dokazovati. Tedaj sama pravičnost zahteva, da se obe železnici sezidate. Pri vsem tem smo pa dokaj radovedni, kaj bodo na vse to odgovorile naše „Nar. Novine“, ki so lani brez vsake podlage napale moj dopis o hrvatskih železnicah. Morda bodo vendar tudi one izprevidele, da so zahteve Hrvatske pogledom na obe omenjeni železnici pravične, in da se more njima le brezobraznost naših sosedov pravitiviti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. januarija.

Notranje dežele.

Spravne obravnave. Nemško-liberalni listi takozvane „schärferer Tonart“ protestujejo že sedaj zoper slučajno preosnovo. „Abwehr“ pravi, da Nemci na Češkem nezaupljivo zró na obravnave, katere je proizvala sedanja vlada. „Pester Lloyd“ pa méni, da moramo bolj ko kedaj resnimi smatrati ta pogajanja, ter želí vladi v interesu skupne države najboljše vspehe.

Izjava proti husitizmu. „Čeh“ je ponatisnil izjavo katoliškega društva sv. Václava v Pragi, ki odločno obsoja postopanje zaslepljenec. Društvo spoznava, da je edino poročstvo boljše bodočnosti za češki narod v katoliški veri, zaradi tega pa tembolj obžaluje, da Husovi čestilci sramoté svoje katoliške rojake pred inozemstvom. Izjavo je podpisalo nad poldrugisto odličnih članov, mej temi tudi protektor društva, grof Adalbert Schönborn.

Beda na Gališkem. Poročila o velikosti revščine na Gališkem si nasprotujejo. Eni pravijo, da bo znesek 1,200.000 gl., katero podporo sta dovolili država in dežela, odvrnil lakoto, drugi pa temu odločno oporekajo. Stvar bo menda pojasnila enketa, katero je na današnji dan sklical gališki deželni odbor.

Trgovinsko pogodbo s Turčijo bo treba ponoviti. V ta namen so se véčeraj v ministerstvu

zunanjih zadev na Dunaji pričela posvetovanja o navodilih, katera bo dále vlada dotičnim avstro-ogerskim pooblaščencom. Konferenciji predseduje ministerski svetnik baron Glanz, ker je sekcijski načelnik pl. Szögyényi-Marich zbolel.

Vnanje države.

Rim. Stolni prošt Rampí, ki je imenovan za pasovskega škofa, prošil je sv. Očeta, naj ga pusti na dosedanjem mestu; dotično vlogo je podprl s tem, da je njegovo zdravje jako slabo.

Poljski škofje. „Novoje Vremja“ naglaša, da se novoimenovani škofje spravljivega duha. Vlada in ruski narod sta bila vedno nasproti katoliški veri kot taki strpna. Ruski katoličani uživajo iste pravice, kakor protestanti in Armenci. Vatikan bo gotovo od tega imenovanja imel svoje koristi. — Ruski list je menda pri tem pozabil, kakó postopajo oblast-nije zoper poljske katoličane. Kar se tiče pa koristij, imela bi jih v prvi vrsti Rusija, ko bi hotela spoznati, da je katoliška vera edino korenito sredstvo zoper nihilizem.

Evropski položaj. „M. Allg. Ztg.“ objavlja dopis iz Berolina, ki pravi: „Vsi nemški listi zadovoljno naglašajo ugodni prevrat, ki se je v minolem letu izvršil gledé splošnega položaja. Nikdo sicer z ozirom na neprestana oboroževanja ne pro-rokuje zlate bodočnosti, toda vsi se veselí sedanjega mirú ter z olajžanim srcem zró na nevarnosti pro-minole dóbe. Kaj je provzročilo to premembo, neznano je isto takó, kakor nikdo natanko ne pozná izvira zadnjih vznemirjanj. Miroljubnost in boja-željnost vlad in narodov so sad mnogih javno in tajno delujočih sil, katerih cilj poznamo, sledove njihove pa moremo zasledovati še-le po preteku daljše dóbe. Eno je gotovo, da so bili sestanki nemškega cesarja z najmočnejšimi evropskimi vladarji velike važnosti za ohranitev mirú in da so se politični oblaki razleteli posebno po carjevem obisku v Berolinu.“

Srbija. Predvéčeraj je skupščina v večerni seji v tretjem čitanji potrdila proračun; istotako je železniško odkupno pogodbo sprejela, katero je vlada sklenila z družbo. Potem je bilo zasedanje preloženo.

Rusija. Poljski listi zopet pozornost vzbujajo na vojaške razmere ob ruski meji, o katerih so bajé jako dobro podučeni. „Nova Reforma“ javlja iz Varšave, da je na ruskem Poljskem 180.000 mōž; stanovanja njihova so jako slaba. V marsikateri kočí spi poleg kmetske družine v eni sobi po deset vo-jakov. Navstale so nalezljive bolezni, med katerimi je posebno unetje očíj razširjeno. Neki vojaški zdrav-nik je vojnemu ministru sporočil, da je 70.000 vo-jakov na očéh bolnih, toda minister mu je to takó zameril, da ga je odstavil.

Nemčija. Ob novem letu dobajajo vsi nemški vojaški pooblaščenici iz svojih mest v Berolin, da se udeležé novoletnega čestitanja cesarju. Nobeden iz-med njih dosedaj pri taki priliki ni obiskal kanclerja. Letos je bilo to drugače. Major pl. Huene, vojaški pooblaščenec v Parizu, odpotoval je minolo soboto v Friedrichsrube, kakor pravijo, vsled cesarjevega naročila, da Bismarcku poroča o pariških dogodjajih. To zadevo spravljajo v zvezo z novimi vojaškimi tirjavami, katere bo po trditvi „Post“ zahtevala vlada od državnega zbora. Vsled brezdimmnega smod-nika opazil bo sovražnik že v večji daljavi vojna krđela. Treba bo dati vojakom in v prvi vrsti ko-njikom manj svetlo opravo. Gotovo je Huenejev obisk velike važnosti, kajti kancler se dosedaj zaradi občutljivosti vojaških krogov ni vmešaval v vojne zadeve.

Francija. Francoska vlada dobro čuti, na kakó slabem temelju je njena slava. Ponižala se je takó, da je ob novem letu posredovanjem prefekta Poubelle-a čestitala pariškemu mestnemu svétu. Celó

(Dalje v prilogi.)

ležnost je nesreča narodov“, trdi Tacit v svoji „Germaniji“. In tega klasiškega pravila so se naučili naši nadepolni kritiki na pamet in rešili ž njim slovenski rod pozabljivosti; ako namreč živi vedno po njihovem praktičnem receptu, učakal bode srečen sodnega dne —, ali pa vsaj njihovih slavnih del, ki poženo brez dvoma, če sodimo po sedanji kritiki, prave čudeže na sedanjem, če tudi ne vedno pšeničnem, vendar vsaj pisanem našem slovstvenem polju.

In naposled, prav je tako! Pregovor pravi, da vsako hrbitišče utрпи toliko udarcev, kolikor mu jih prisodi pravična sodba. In kdor se hoče varovati takove časti, kakoršna se deli za trud in delo v Slo-vencih, ne hodi naj s svojim trudom na sramotni oder.

Prepričani smo torej, da bodo uvaževale v bo-doče naše pisateljice Scheffleve stihe, ki se glasé: „Der freien Künste Dienst, krümmt keinem sei-nen Rücken“, ter se bodo ubranile s ponosnim ži-votom kritičkim vajam hudomušnih kritikov.

„In der Kritik ist eine unverdiente Beleidigung schlimmer, als in gewöhnlichem Leben ein Ver-brechen“, pravi, če se ne motimo, priznani in morda

najboljši sedanji nemški pesnik Gottschal. Osobito poslednjega toplo priporočamo kritičkim vajencem. Ako morda ne najdejo v njem vseh potrebnih jim kritičkih pravil, naročé naj si povrh še neko drugo knjigo, — ki je žalibože poslovenjena brez vspeha, in zagotavljamo jih, da so rešili, ako ne sebe, vsaj — domovino našo smešnosti v očeh vseh onih, ki poznajo — našo revščino in naše slabosti.

Psevdonim.

Protikritika.

Nedavno ste priobčili kritiko o knjigah družbe sv. Mohora. Ena teh kritik tiče se tudi „Večernic“ in med spisi tudi povesti Pavline Pajkove „Domačija nad vse“. Da se čuje tudi druga plat zvoná, dovolite prijazno tem-le protikritičnim opombam ne-koliko prostora! — Gospodje „Cirilovci“ se izpod-tikajo nad „eigansko naturo“ izseljenca v Ameriko ter méniyo, da tega nič ni sililo k izselitvi. V tem imajo popolnoma prav. Ali méniyo gg. kritiki, da ljudi samo sila goni k izseljevanju, in da ni prav mnogo takih, katere samo neka „zona“ tira v novi svet? — In ravno proti takim je gospa pisateljica spisala povest. Takošnih, katerim ni nič več prav

v Evropi, je na tisoče, in Jeličin oče je bil eden izmed teh. Ali hoté gg. kritiki tajiti, da je takih ljudi prav mnogo? — Dalje se gg. „Cirilovci“ izpod-tikajo nad njegovim „čudnim“ značajem. Ali res méniyo, da se navadni značaji bolj prikladajo po-vestim? — Potem bode sevéda zadnji vaški čevljar, ki sedi na svojem trinogu, samo zató najboljši junak za povesti, ker nima nič nenavadnega na sebi, in po pravici se moramo čudom čuditi povestničarjem, zakaj si iščejo nenavadnih značajev, da jih vpletó v povesti! Isto veljá o Jelici, katera je rahločut-nejša, kakor marsikatera kmečka deklina. Kdo pa more zató, da niso vsi značaji po enem kopitu? Vpraša se samó, ali je značaj dosledno razvit in dejanje ž njim v soglasji, kar, kakor se vsaj meni vidi, oboje v rečeni povesti nahajamo. — Gospodje „Cirilovci“ tej povesti ne prisojajo darila ali prav za prav nagrade. Zakaj ne, tega niso dokazali. Ali pa so oni o povestih, katere družbi v Celovec do-hajajo, bolje podučeni, kakor tamošnji gg. odbor-niki? Ako imajo pri družbi zares toliko število bolj-ših povesti na izbiro, kakor trdiyo gg. kritiki, potem so gg. odborniki celovski zares potrošljivei in lahko-miselniki, ker so ravno to povest vsprejeli; ostal

republikanski listi pravijo, da je tako postopanje nečastno za vladu velike Francije.

Portugal in Anglija. Predsednik angleškega trgovskega ministerstva, sir M. E. Hicks-Beach, udeležil se je včeraj v Leamingtonu političnega shoda, pri katerem je rekel: „Ne dvojim, da se nam posreči, z lepo poravnati razpor s Portugalom v zadovoljnost obeh strank.“

Italija. Kemična preiskava je pokazala, da je bila snov Vitove bombe popolnoma nenevarna. Pri zločincu so našli daljši lastnorčni spis, iz katerega je razvidno, da mož ni pri zdravi pameti. — Komisija, ki se je posvetovala o položaji rimske mestne uprave, pravi v svojem poročilu, da Rim potrebuje sto milijonov državne podpore. To velikansko svoto naj dá uboga Italija, ki ima sama več nego deset milijard dolga!

Egipt. „Pol. Corr.“ je iz Kajira zvedla, da je kedive že objavil dekret, ki odpravlja robot; izvzeto je le delo pri nasipih. Čiščenje prekopov bodo v bodoče preskrbovali zasobni podjetniki; dotične troške bo poravnal nov davek po 4½ pijastra (45 kr.) od teddana zemljišča (4200 □m).

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 28. decembra. Jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti razred filologiško-zgodovinski je imel dné 21. decembra svojo javno sejo, v katerej je najprej akademik dr. Franjo Rački nadaljeval čitanje svoje razprave o notranjem državnem vredenju Hrvatske za vladanja narodne dinastije. V prvem odseku je že prej razpravljal o oblasti samega vladanja, sprva kneza, pozneje kralja, ter je sedaj nadaljeval o njegovem odnošaji nasproti obrambeni sili. Pri tej priliki izpregovori o vojski in o mornarici hrvatske, potem ob orožju, katero se v tedanjih listinah spominja, o četah in o načinu njihovega zbiranja, vodstva in vežbanja, ter je dokazal, da je tudi bojna sila bila osnovana na plemenski podlagi tako po priliki, kakor v Črnej gori. Župani so bili vojvode čet župnih, glavari rodov čet pojedinih rodov, a stotniki manjših oddelkov, kralj pa vrhovni vodja cele vojske. Župne in rodske čete niso bile pomešane, nego so se sestavljale posebne skupine v celokupni vojski. Konečno je primerjal oboroževanje hrvatske vojske z oboroževanjem tedanjih sosednjih vojsk. Ko je dovršil le ta odsek o vlasti vladarjeve, začel je opisovati vredbe žup in mest. Tudi vredenje žup se je osnovalo na omenjeni plemenski podlagi, ki je navdabnila vse javno in družinsko življenje ne samo pri Hrvatih, nego tudi pri vseh ostalih Slavenih v starejšem razdobju njihovega razvitka.

Zemlja je bila naseljena po plemenih, a vsako pleme je utemeljilo eno župo, ki se nahaja povsod v trostrokem značenju, namreč genetičnem, teritorialnem in administrativnem. Vsled tega toliko žup, katerih je samo med Gvozdom in Neretvom bilo do trideset. Središče župe je bil grad, t. j. utrjeno mesto, katero je bilo izročeno v skrb „gradščiku“ (castellano). Malo dalje od grada, ali pod ali pred njim, spominja se podgradja in predgradja (suburbium), mesta trgovine, sestankov, skupščin itd. Rodovi in rodovine so živele razsejane po župi v vaséh, ki se nahajajo v listinah pod imenom hrvatski „selo, ves“, latinski „villa“. Upravo in sodstvo so vodili župani in stotniki „satnici“, a poleg njih so bili

pak, kakor sami sporočajo, pisateljem vrnil. A, gg. kritiki, le počasi z grajami! Kakor stvari pri družbi sv. Mohora stojé — katera družba, da odkrito povemo, res čudovito marljivo in tudi nenavadno uspešno deluje! — imajo gg. Cirilovci prav lepo priliko, kot povestniki nastopiti in si polna perišča nagrad prisluziti, samo da morajo boljših povesti spisati. Svobodno njim tekmovalje! — Vendar pak ne smemo pozabiti krone, katero si je pisatelj one kritike s tem djal na glavo, da je na konci svojega spisa povedal, češ, prepogostoma ljudstvu utegne ta povest vendar-le „lahko“ ugajati, ker ima te in te lepe lastnosti. Dobro pogodil, g. kritik! Ali ste si v svesti, da ste s tem pristavkom veliko pohvalo izrekli o povesti? Ravno tu tiči vsa težava: za preprosto ljudstvo pripovedovati je umetnost. Poprašajte druge, ako ne verjamete, ali pa sami primite za peró, pak se prepričajte! — Ali čemu več besedovanja? — Naš slovenski svet se je v literarnih zadevah, da naravnost rečem, prevzel. Ljudem ni nič več po godu iz same izbirčnosti. Kdo bi še maral za ubogo pisateljico Pavlino Pajkovo, katera nima mogočnih braniteljev?

Kápeljski.

„dobri ljudi“ („boni homines“, tudi „dobri muži“) nekim načinom kot zastopniki plemen. Izvršujoči organ je bil „pristav“. Vse te vredbe je akademik razjasnil z enakimi ali sličnimi vredbami pri drugih Slavenih, ki se za čuda slažejo; a deloma tudi s sorodnimi vredbami na zapadu. Ob vredenju mest ni mogel akademik radi prekratkega časa čitati; ali omenil je, da treba razločevati mesta, katera so Hrvati na obali jadranske in otokih našli, od mest, katere so oni utemeljili. Prva so se razvila od rimskih kolonij in municipij ter doživela vse one premembe, katere so v istočnej rimske carevini preživela mesta pod uplivom tamkej uvedenih reform; kajti dalmatinska mesta so pred združenjem s Hrvatsko pripadala bizantinske pokrajini dalmatinske. Druga, katerih je bilo malo, so imela slično vredenje. Vsled tega je razvoj mest v Hrvatskej čisto drugačen, nego onih mest, ki so postala na Nemškem in pod vplivom nemških vredb, kakor je to kasneje bilo v Posavini. Le-ta mesta so postala na temelju posebnih pravic krone.

Po tem čitanji so bili predloženi prof. J. Milčetiča doneski iz stare hrvatske glagolske literature, posneti iz zbornika XIV. veka; sodržaj jim je verskomoralen, a med njimi ste tudi dve apokrifni poslanici o sv. Jeronimu.

Naj pri tej priložnosti omenim tudi srbskih in hrvatskih rokopisov, ki so se našli v sultanovej zakladnici. Posredovanjem turškega prijatelja, profesorja na peštanskem vseučilišči, H. Vambergera, je dovolil sultan poslancem madjarske akademije, da v carske zakladnici, ki se v dvoru čuva, pregledajo, ne bi se kaj našlo, kakor se je mislilo, iz knjižnice Matije Korvina, katero je po pripovedanju nekaj turški vezir odposlal v Čarjigrad. Srbski poslanec v Čarjigradu, akademik Stojan Novaković, hotel je to priložnost uporabiti, da po madjarskih poslancih poizvé, nima li v onej zakladnici morda tudi kakšnih srbskih spomenikov. Ali ker ti madjarski učenjaki ne znajo slavenskih jezikov, izprošeno je Poljaku J. Korzeniowskemu dovoljenje, da ga morejo za slovenske stvari upotrebiti. Korzeniowski je našel: a) eno knjigo cerkvenih pesmij v slovenskem jeziku brez zgodovinske vrednosti; b) eno glagolsko knjigo, katere ni znal čitati, ali katera je po latinskih zapisih na njej nekaj pripadala velikemu bosanskemu vojvodi in spljetskemu hercegu Hrvoju, v katerej je tudi njegova slika z drugimi ilustracijami; c) eno v obliki knjige srbsko listino kralja Štefana in Štefana Uroša, katera ima 96 strani. Ker je le-ta listina Novakovića najbolj zanimala, poprosi on Korzeniowskega, da jo čim točneje in verneje posname. On je to storil, ter se je s posnetka uvidelo, da je to hrisovolja kralja Štefana Milutina (1281—1322) izdana samostanu sv. Štefana v Banji. Srbska akademija poprosi madjarsko po svojih odposlancih, da jej dozvoli ta spomenik izdati. Manj smo podučeni ob onem drugem glagolskem spomeniku, ki se nahaja za zdaj za porabo v Pešti. Pravijo, da je glagolski misal, služebnik; ako je tako, potem se težko slaga z onim glasom, da je pripadal vojvodi Hrvoju, ker je le-ta bil Bogumil, a ne katolik, kateremu je služebnik mogel služiti. Do zdaj dva poznata rokopisa, ki sta bila za Hrvoja pisana, nosita obiležje patarenske vere. No, naj že bo, kakor hoče, ako je rokopis misal, more imeti vrednost samo grafično in umetniško, če je lepo pisan in ilustriran. Ali druge vrednosti ne more imeti, ker imamo starejših od njega v Zagrebu in drugod. Vendar pa je to zanimiva okolnost, kako so Turki take starine skrbno varovali celo v carske zakladnici, a za nas bi bilo tudi zanimivo, da je Korzeniowski navel naslov one knjige cerkvenih pesmij v slovenskem jeziku, da bi vedeli, odkod in od kdaj je ta knjiga, če tudi druge vrednosti nima.

Slovstvo.

Drobtinice XXIII. letnik.

(Vredil dr. France Lampe, profesor bogoslovja, vodja Marijanišča. Izdala »Katoliška družba« za Kranjsko. V Ljubljani 1889.)

(Dalje.)

Iz drugih sedem popravljenih, a brez izvirnika natisnjenih pesmi hočem navesti le nekaj vrstic. N. pr.: Po sv. obhajilu. Popravljen:

Zdaj o duša moja pevaj:
Jezus Tvoj
Je s Teboj,
Zdaj vzdihuj,
Izročuj
In v ljubezni se ogrevaj!

Zdaj vesela glas zaženi:

Jezus moj,
Res si moj!
Bodi zdaj
Meni raj,

Vedno moreš biti v meni!

Koliko je zboljšano, primerjaj, dragi čitatelj, po izvirniku:

Zdaj, o duša moja, pevaj:

Jezus tvoj
Je s teboj;
Zdaj zročuj,
Zdaj zdihuj

In v ljubezni se ogrevaj!

Zdaj vesela glas zaženi:

Jezus moj!
Res si moj!
In kot zdaj
Vekomaj —

Prosim — moraš biti v meni!

Meni se ne zdi niti jedno niti drugo dovršeno. Iz pesmi „Nebesa“ naj navedem tudi nekaj malega. Popravljeni začetek slóve:

Povzdigni se žalostna duša v višave,
Zapusti en hip to dolino solzá.
Ozri se v deželo zveličanske slave,
V nebo, kjer otroci so božji domá.

Drugod čitam:

Povzdigni se žalostna duša v višave,
Zapusti en čas to dolino solzá.
Ozri se v deželo zveličanske slave.
Tje gor, kjer otroci so božji domá.

Jaz menim, da je za „en hip“ to, kar se našteva v vseh naslednjih vrsticah, dokaj premalo. Konec popravljenega pesmi se glasi:

O večno minule za vse so bridkosti,
Le večna zdaj vigred med njimi dihjá.

Meni pa so znane podobne vrstice že iz srede te pesmi:

Pa večno minule so zanje britkosti,
Le rajska zdaj spomlad med njimi dihjá.

Slednjič pripomnim k vsemu temu, da blagega namena g. kritika nikakor ne zametujem! Zato se nam napoveduje tudi še za „prihodnjič“. In ko bi se komu čudno zdelo, zakaj pred menoj že gospod vrednik ni posegel v rokopis, rečem mu: poglej in pomisli, kako vsestransko deluje g. vrednik, ni čuda, da tu pa tam kaj prezré! (Ali pa je drugih mislij, kot jaz!)

Sledé: „Druge pesmi“.

Kakor vlani še več, tako tudi letošnje „Drobtinice“ prinašajo dve ljubki in veseli Virkovi pesmi: (Priobčil Vid Janžekovič.) „Župniku Fr. K. ob godu“ in „Vezilo pošteni kmetici“.

Naslednja: „Ne obupaj! (Janko Leban) je sicer dovršena, a spominja po obliki, kakor vse novejših pesnikov, na Gregorčiča, oziroma Stritarja. Vodilne misli so prav krščansko-katoliške.

Fr. Silvester je priobčil tudi jedno: „Le ti si moja nada!“ V 8. kitici: srca — srečnega pač rima ne more biti.

Mila je pesem Silvestrova; a štiri: „Nagrobnice“ S. Bonaventure so še boljše. Četrta bo pač v svojem času njej sami veljala:

Narod svoj zvesto ljubila,
V veri stala si trdno;
Ubožem rada si delila:
Vživaj tam sveto nebó!

Tako so z jednega stališča pregledane cele letošnje „Drobtinice“. Treba, da so ozremo še nekoliko na pisavo in posebej na slovnico.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril gasilnemu društvu v Šentjuriji v ljutomerskem političnem okraji šestdeset goldinarjev.

(Visokorodna grofinja, soproga sinu ekse. grofa Hohenwarta,) lastnika graščine ravanske, sporočila je pismeno č. g. župniku v Košani, naj izbere izmed kalskih otrok, starih 2 do 7 let, 6 dečkov in 6 deklic, da jih obdaruje za božične praznike z novo obleko. Toda vsakdo je hotel biti obdarovan, tako je šlo pred sv. dnevom 30 otrok pred grad. Blagodušna gospa pa je vendar obdarovala vse z oblačili in denarjem. Veselje smo brali na obrazu obdarovanih otrok in njihovih starišev. Bolj odrasli se bodo še v poznih letih spominjali tega dné in gotovo tudi blage drobtinice, visokorodne grofinje Hohenwartove. Dobrotljivi grofinji bodi tem potom v imenu otrok in starišev izrečena iskrena zahvala za njen velikodušni dar.

(Gospa Franja Ravnikarjeva), deželnega knjigovodje soproga v Ljubljani, izročila je g. dr. K. vit-

Bleiweis-Trsteniškemu, predsedniku ljubljanske čitalnice itd., v spomin prerane izgube svoje matere, gospe Permetove, svoto 25 gld. v korist „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji“, dalje pa še obligacijo 100 gld. za pevski zbor ljubljanske čitalnice, kateri je pel nagrobnice. Iskrena hvala!

(Kostanjeviška kmetijska podružnica) bode, kakor se nam poroča, že letos zasadila pet vinogradov z ameriškimi trtami ter tako praktično pokazala, da ameriška trta raste in rodi vzlic trtni uši. Poskusni vinogradi bodo zasajeni v občinah kostanjeviški, svetokriški, v Veliki dolini, v Čatežu in pri St. Jerneji. Naj bi ta vzgled posnemale tudi druge kmetijske podružnice po Dolenjskem, zlasti črnomaljska in metliška.

(Slovensko gledališče.) Jutri, dne 5. t. m., bodo predstavljali v dvorani tukajšnje čitalnice izven predplačila in z znižano vstopnino ljudski igrokaz: „Na Osojah“; v ponedeljek, dne 6. t. m., pa veselo igro: „Strije bogatin“.

(Iz Škofje Loke) se nam poroča. Novega leta dan smo imeli redko, vzvišeno slovesnost. Naš rojak, č. g. Rajko Logar, novomašnik tržaške vladikovine, je v naši mestni župnijski cerkvi pel novo sv. mašo. Zbrala se je ob tej priliki nebrojna množica, ker se je bil tudi razširil glas, da bode govoril novomašniku naš obče priljubljeni č. g. mestni župnik. V krasnem govoru je izvrstni govornik naslikal nam visoki poklic, dolžnosti in trpljenje božjega poslanca. Prepričevalna beseda je omečila marsikatero srce in izvabila obilne solze. Po dovršeni cerkveni slovesnosti so se zbrali sorodniki in prijatelji g. novomašnika v gostilni g. Guzelja. Novomašniku ključem: Ostan vedno in povsod veren in zvest sveti zastavi!

(Anzengruberju v spomin) bodo jutri predstavljali na tukajšnjem nemškem odru znani Anzengruberjevi proizvod: „Pfarrer von Kirchfeld“. Čitateljem, ki poznajo to delo, ni treba praviti, kateri namen je imel nedavno umrši nemški pisatelj, pisoc ta pamphlet. Mi le opomnimo, da so sv. Stefana dan hoteli v Lincu v deželnem gledališču igrati to igro. Vsled opazke v nekem linškem listu, naj bi se prepovedala predstava te igre, sporočil je deželni odbornik baron Hayden gledališkemu vodji Laski, naj izostane imenovana igra, kar se je tudi zgodilo. Predstavljali so potem Anzengruberjevo „Heimg'funden“. Naš deželni odbor s kazino nima ničesa opraviti v tem oziru, morda pa kdo drugi?

(Na tukajšnji c. kr. pošti) bode oddelek za vplačevanje in izplačevanje nakaznic od 10. t. m. dalje odprt od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer, istotako poštna hranilnice. Od brzojavnega oddelka so poštenu pridelnjeni štirje gg. uradniki.

(Klub amaterjev-fotografov) ima v torek, dne 7. januarija zvečer ob 8. uri v prostorih c. kr. strokovne šole III. vajo z magnezijevo bliskovno fotografijo. — Od sedaj ima društvo redno vsak prvi ponedeljek v mesecu svojo vajo in sejo, za katere se ne bodo izdajala posebna vabila. Ako je na prvi ponedeljek praznik, je seja takoj drugi dan. — Gostje dobro došli. Načelnništvo.

(Krščanski deteljub.) List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. Vreduje Ant. Kržič. IV. zvezek 1889, s prilogo „Trdni sklep“, je ravnokar izšel in vabi na naročbo za nastopno leto. Mi toplo priporočamo to, za krščansko družino jako koristno delce, ki izhaja štirikrat na leto in stoji s prilogo vred samo 40 kr.

(Telovadno društvo „Sokol“) vabi člene k rednemu občemu zboru, ki bode v ponedeljek dne 6. januarija 1890. l. ob desetih dopoldne v telovadnici velike realke. — Dnevni red: 1. Ogovor staroste. — 2. Poročilo zač. tajnika. — 3. Poročilo blagajnikovo. — 4. Volitev dveh računskih pregledovalcev. — 5. Volitev odbora. — 6. Pogovor o maškaradi. — 7. Volitev pomnoženega odbora. — 8. Razni predlogi.

(Odvetnikov) je bilo na Štajarskem koncem minolega leta 155, od teh 62 v Gradci.

Raznoterosti.

— Brezdimen smodnik bo dobila tudi angleška armada, General Wolseley je objavil poročilo, v katerem pravi, da ta smodnik ni nič slabši od avstrijskega, nemškega ali italijanskega.

— Most čez Bospor namerava zgraditi neka francoska družba; prosila je za dotično koncesijo.

— Katolišk list na Japonskem. Rimsko-katoliški misijon na Japonskem je pred kratkim izdal

prvo številko novega dvamesečnega lista, ki bo pisan v japonsčini. Naslov mu je „Kokyo Zasshi“ (Katoški pregled).

Potres so dne 22. m. m. čutili v Sarajevu. Sunki so bili tako močni, da so ljudje iz hiš na ulice hiteli.

Telegrami.

Dunaj, 4. januarija. Cesar je nadučiteljici dekliške ljudske šole v Beljaku, ravnateljici Jovani Hornerjevi, srebrni zaslužni križec s korono podelil.

Dunaj, 4. januarija. Cesar je nadvojvodo Albrehta Salvatorja, barona Ludovika Josiko, fml. Morica grofa Palfyja, grofa Stefana Erdödyja, vojvodo Viktorja Ratiborskega, grofa Arnošta Hoyosa Sprinzensteina, majorja Adolfa kneza Sbhwarzenberga, veleposlanika grofa Wolkensteina, grofa Julija Karolyija in kneza Albrehta Thurn-Taxisa za viteze reda zlatega runa imenoval.

Praga, 4. januarija. Knez Karol Auersperg je umrl.

Run, 3. januarija. Kralj je na sprehodu s konjem padel, ne da bi se bil poškodoval. Popoldne se je na sprehod peljal ter je sam vozil.

Madrid, 3. januarija. Sagasta je kraljici ostavko ministerstva predložil. Kraljica ga je pozvala v palačo. Krizo smatrajo za resno politično.

Stanje avstro-ogerske banke

dne 31. decembra 1889.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovec v prometu	gld.	434,679.000 (+19,429.000)
Kovinski zaklad	"	241,445.000 (+ 10.000)
Listnica	"	178,881.000 (+20,016.000)
Lombard	"	36,685.000 (+ 7,899.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	12,021.000 (—22,099.000)

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	741.2	—0.8	sl. zap	oblačno	1.70
3 2. u. pop.	741.1	1.2	"	"	dež
9. u. zveč.	741.5	0.0	"	"	

Srednja temperatura 0-1°, za 30° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86	gld. 60	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	87	"	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	35 "
Papirna renta, davka prosta	101	"	65 "
Akcije avstr.-ogerske banke	927	"	"
Kreditne akcije	326	"	25 "
London	117	"	60 "
Srebro	—	"	"
Francoski napoleond.	9	"	30 1/2 "
Cesarski cekini	5	"	55 "
Nemške marke	57	"	57 1/2 "

Slovenski Žepni koledar za leto 1890

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v „Ktol. Bukv rni“, pri J. Giontiniju in M. Gerberju. komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.

Knjžica je posebno primerna kot novoletni darilo za kavarne, kojim se dovoljuje primeren rabat. — Razprodajalcem po jako znižani ceni.

Tudi je dobiti v „Katol. Bukvarni“ „Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani“ za l. 1890,

namenjen zlasti slovenski duhovščini. Med drugim podaja veroučiteljem zapisnik učencev za več nego 400 otrok.

Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo ta krasnozvezani Koledar zastoj; neudom stane 1 gld. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode
Rimska cesta št. 11, Ljubljana.

naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega cerkvenega orodja, kakor:

monstrano, ciborjev, kelihov, tabernakel-nov, svečnikov, lestencev (lustrrov) itd., katero obljubi izvršiti po največji obliki, po poslanih vzoreh ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in prenovljenje, posrebuje in pozlatuje v ognji. (1)

Ilustrovani ceniki so zastoj in franko na razpolago.

Cvet proti protinu po dr. Maliči,

1 steklenica 50 kr.,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otelino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Dobiva se v (4)

lekarni Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan s prvo pošto.

C. kr. priv. zavarovalnica

ASSICURAZIONI GENERALI

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe . . . gld. 38,369.849-10
Izza ust. je plačala družba škod za . . . 217,257.394-75

Zavarovalno stanje v oddelku zavarovanj življenja 31. dec. 1888 . . . 110,813.920-80

Premijski listi in premije, ki se bodo v poznejših letih pobrale v odd. zavarovanja zoper požar . . . 23,202.774-10

Družba zavaruje:

1. na človeško življenje v vseh mogočih sestavah.
2. Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in kmetska posestva, stanovanja in gospodarska poslopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve, les in oglje na prostem, kakor tudi zoper škode vsled podiranja in spravljanja, vsled strele, plinovega razpoka in onega pri parnih kotlih.

Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim ustanovam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Generali 20% odpust normalne premije.

3. Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke, ladije in druga prevaževalna sredstva mej prevažanjem na morji, rekah, prekopih, jezerih in po suhem s poštini vrednostnimi pošiljatkami vred.
4. Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
5. Zoper telesne nezgode na račun prve splošnje zavarovalne družbe zoper nezgode na Dunaji.

Pri zavarovalni stroki na življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednostij:

veljavnost polic v slučaju samoumora, dvovoja itd. po petletnem obstanku; nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem obstanku;

pravica do obnovenja (tekem 3 mesecev) polic, ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnin, popolnoma neodvisno od zdravlja še živečega zavarovanca; omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane in dokazane goljufije;

brezplačno razširjenje zavarovalne veljavnosti do zneska 15.000 gld. za slučaj, ko bi bil zavarovavec poklican k črni vojski, in sicer po enoletnem obstanku; zavarovanje ne preneha mej vojskinim službovanjem za zavarovance, ki so člani stalne vojne ali domobranstva, ter se v tem slučaju priračunavajo najnižje dopolnilne premije.

Nevojniki na suhem (uradniki vojaške pošte in brzojava, vojaški zdravniki, vojaški živnozdravniki, vojaški lekarnarji, vojaški duhovniki, računski in intendantni uradniki) ali vojniki na suhem od feldveblja navzdol ne plačajo dopolnilnih premij, za vojskino zavarovanje do zneska 3.500 gld., ako je polic za tri leta veljavna.

Zavarovalni oddelek na življenje je popolnoma samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju ne more vplivati na to stroko.

Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim trgovskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavarovalnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno točno izplačuje. (2)

Glavni zastop v Ljubljani:

C. Tagliapietra,

Gradišče št. 4.

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkeje ceni.

STENJI

za večno luč!

- 1 škatljica Gersheim-ovih gld. 2.—
- 1 " Kofol-ovih " —85
- Aparat: a) glaž rudeč " —85
- vijoličast " —70
- (primeren za postni čas)
- glaž bel " —55
- b) podlaga za stenj " —10

Dobro olje 1 klg. 50 kr., katerega se bo z rabo mojih stenjev porabilo le 22 klg. v letu.

Za obilno naročbo se priporoča najudanejši

Valentin Kofol,
Kanal. Gorica.

(1)

Dobro vrejena ključarska delavnica v Ljubljani

se pod primernimi pogoji takoj odda.
Natančneje se izve pri opravištvu
„Slovenca“.

št. 26.

Razglas.

Pri srečkanji 150 lozov mestnega Ljubljanskega posojila, ki se je po načrtu vršilo v 2. dan januarija 1890. leta so bile vzdignene:

št. 25456 z dobitkom	25000 gld.
" 31814 "	1500 "
" 43629 "	600 "
" 46771 "	600 "
" 54513 "	600 "
" 62408 "	600 "
" 10095 "	500 "
" 32837 "	500 "

in št. 2479, 4935, 5262, 6446, 7036, 8019, 8803, 9162, 9403, 11090, 11790, 12257, 12370, 13701, 14421, 14607, 15435, 15724, 15870, 16250, 16423, 16581, 17172, 18414, 19772, 19954, 20020, 22845, 23205, 24359, 24399, 24438, 24628, 24714, 25007, 25089, 25464, 26056, 26264, 26527, 27249, 27879, 27903, 29369, 30026, 30188, 30298, 30684, 30806, 31307, 31765, 31827, 31832, 32989, 33077, 33121, 35322, 35462, 35760, 35802, 36320, 37050, 37466, 37741, 38022, 38360, 38512, 38652, 38929, 39581, 39927, 40021, 40264, 40815, 41040, 41198, 41304, 41400, 41485, 42273, 42461, 44149, 45586, 45598, 46154, 46241, 46388, 46559, 46585, 46639, 46973, 48055, 48370, 49094, 49119, 49622, 51919, 52267, 52322, 52406, 52973, 53679, 53904, 54051, 54133, 54841, 55043, 56078, 56224, 56365, 56607, 56834, 59379, 59580, 60070, 60143, 61608, 62241, 62856, 64205, 64385, 64609, 64670, 64695, 64770, 64881, 65661, 66001, 67388, 69339, 69781, 69986, 70684, 71741, 72405, 72737, 72978, 73221, 73481, 73807, 74028, 74823, vsaka z dobitkom 30 gld.

Od doslej izrebanih lozov niso še izplačano naslednje številke:

Cerkvena ura

leta 1880 nova, v najboljšem stanju, prodá se za 50% kupne cene, ker se je zaradi nove cerkve tudi zistem ure moral izpremeniti. Bije samo ure, pridenejo se pa lahko četrtinke.

Več v c. in kr. kapelaniji Lipica, pošta Sežana.

(3-1)

št. 44920 z dobitkom	25000 gld.
" 36052 "	15000 "
" 45330 "	1500 "
" 14179 "	600 "
" 33724 "	500 "
" 38044 "	500 "
" 53935 "	500 "

in št. 1192, 1738, 1832, 2416, 2712, 3781, 4129, 4878, 4991, 5026, 6236, 7800, 8012, 8284, 8317, 8735, 9024, 9379, 9462, 9537, 9550, 9879, 9898, 10306, 10981, 11231, 12109, 12238, 12517, 12518, 12875, 13264, 13334, 13392, 14003, 15196, 15200, 15715, 15728, 15900, 16041, 16193, 16309, 16872, 17911, 18057, 18239, 19403, 19505, 20214, 20568, 21740, 22937, 23025, 23209, 24071, 24669, 24744, 25187, 25234, 25247, 25560, 26246, 26887, 27637, 28399, 28619, 28980, 29098, 29685, 30398, 30593, 30702, 30983, 31252, 32069, 31345, 32348, 32364, 32424, 32822, 33184, 34428, 34837, 35014, 35824, 36111, 36222, 37731, 37785, 37786, 37967, 38044, 38179, 38209, 38214, 38260, 38452, 38483, 38553, 38913, 39318, 39444, 39626, 39753, 39891, 40463, 40776, 40792, 41221, 41599, 41987, 42434, 42575, 43438, 44632, 45440, 46725, 46753, 47478, 48143, 48203, 48631, 48839, 50582, 50630, 52297, 52569, 53688, 53986, 54114, 54506, 54702, 55051, 55359, 55522, 55897, 56284, 56371, 56472, 58201, 58441, 58972, 59459, 60580, 60889, 61441, 61486, 61652, 62439, 63097, 63113, 63659, 63702, 63767, 64345, 65195, 66775, 67173, 67750, 67939, 68058, 68368, 69202, 69470, 70062, 70468, 70515, 70746, 70966, 71033, 71272, 71503, 71933, 72279, 72510, 72574, 72715, 73819, 73908, 74186, 74845 in 74855 vsaka z dobitkom 30 gld.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 2. januarija 1890.

Pevci, učitelji, pridigarji ohranijo si
močan glas, ako rabijo **katranove pastile** lekarnja **Piccoli-ja v Ljubljani.** Škatljica **25 kr.** Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (5)

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokocastiti duhovščini

priporočam se v ljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrane, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Z zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil i črt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju polatim in posebrim. Na blagovoljna vprašanja rado- voljno odgovarja. (52-1)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

P. n. slavnemu občinstvu!

Usojam si naznanjati, da sem od gospoda **J. Schläffer-ja v Ljubljani** po kupelji prevzel zalogo

kolonijalnega in specerijskega blaga

potem

trgovino z barvami in železnino

ter prosim, da se mi zaupanje, skazano mojemu predniku, blagovoljno ohrani. — Prizadeval si bom, da se ohrani dobro ime tej trgovini tudi v prihodnje ter hočem to zaslužiti s strogo pravičnostjo in točno postrežbo.

(1)

Z odličnim spoštovanjem

ALOJZIJ LENČEK.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po niski ceni.

Za čiščenje in ohranjenje sveže kože.

Arnica-Glycerin-cvet, najboljši pripomoček proti trdi, razpokani in hrapavi koži, ohranja jo svežo in ozdravlja; v kositar. zavitku à 25 kr.

Glycerin-cvet, v lončkih à 25 kr.

Vaseline, bel in rumen, od 10 kr. višje.

Crema-celeste, od 10 kr. naprej.

Pariški prašek za gospe, bel in rosa, najbolj sloveča in najbolj fina pudra; v skatljicah à 40 in 50 kr.

Čistilna voda za obličje, zanesljiv pripomoček zoper pege na obrazu, zoltine, mazulčke in kožine spuščaje, 1 stekl. 70 kr.

Dr. Fr. Lengielovo brezovo mazilo, da se koža nežno ohrani, 1 stekl. 70 kr.

Glycerin-milo in Glycerin-vijolično milo, odlikuje se po čistosti, stalni vonjavi in najbolj vpliva na kožo; komad po 15, 25, 35, 40 kr.

Speik-milo, prav priljubljeno v ohranilo sveže in čiste kože pri gospodih, à 35 kr.

Deželna lekarna k Mariji Pomagaj

LUDOVKA GREČELA,

v Ljubljani, Mestni Trg št. 11.

(5)

Lekarna

Trnkoczy

v Ljubljani

na Mestnem trgu poleg rotovža
priporoča

zdravila za živino.

Štupa za živino.

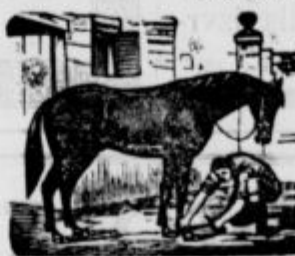
Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznij, kašlja, plućnih in vratnih boleznij ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznij, otrpnenji v boku, v krizi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave, pri sušici itd., s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le

1 gld., 5 steklenic z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Ta zaštetá zdravila se prava dobivajo samo

v lekarni **Trnkoczy-jevi v Ljubljani**

zraven rotovža

(3)

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Vrelec „Carinthia“,

alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vsebine lithija (Lithion) priporoča kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalága gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (57)

V varstvo in ohranitev ust in zobovja.

Dr. Fludova ustna voda, izvrstno sredstvo, ohranja zobe zdrave, ojačuje zobno meso, zabranjuje gnilobo ter lajša bolečine; steklenica 60 kr.
 Anaterinova ustna voda, po Popu, steklenica 40 kr.
 Popova anaterinova ustna voda, v steklenicah po 50 kr., 1 gld. in 1 gld. 40 kr.
 Salicilna ustna voda, steklenica 50 kr.
 Kothe-jeva ustna voda, steklenica 35 kr.
 Rössler-jeva ustna voda, steklenica 35 kr.
 Paichel-jeva ustna voda, steklenica 1 gld.
 Dr. Heider-jev zobni prašek, najpriročajše, najbolj zdravo in ceno čistilo za zobe, s katerim se ohrani zobovje do visoke starosti zdravo! Škatljica 30 kr.
 Salicilni zobni prašek, škatljica 30 kr.
 Zobna pasta, odontomegma imenovana, jako priljubljeno in izvrstno čistilo za zobe in usta, v porcelanastih škatljicah à 60 kr.
 Zobna pasta Popova, à 35 kr.
 Zobna pasta Suin de Boutemardova, à 38 in 70 kr.
 Zobna pasta Pfeffermannova, à 1 gld.
 Zobna plomba Popova, s katero more vsakdo sam plombovati zobe, v kartonih à 1 gld.
 Odontin, izvrstno sredstvo zoper zobobol, steklenica 10 kr.
 Zobne kapljice zoper najraznovrstnejši zobobol, steklenica 30 kr.
 Cachu (ustne kroglice), v škatljicah po 30 kr.

Deželna lekarna „pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-a,

v Ljubljani, Mestni Trg šte. 11. (5)

Vspešna sredstva za čiščenje in zboljšanje zraka v sobah.

Kadilni papir provzroči izredno prijetno in vstrajno vonjavo. 20 listov v zav. 10 kr.
 Potpourri se nasiplje na oglje ali na vročo železno ploščo. Škatljica 30 kr.
 Sobna dišava (parfum), razsiplje se po sobah, ima vonjavo raznovrstnih cvetic, stekleničica 70 kr.
 Esenca iz smrekovine, provzroči, ako se razsiplje po sobah, prijetno gozdno vonjavo. Steklenica 60 kr.
 Coniferen-sprit, Bittnerjev, stekleničica 80 kr.
 V porabo za parfumovanje žepnih robcev, perila in obleke imam v zalogi najfinejše francoske in angleške dišave v najraznovrstnejših cvetličnih vonjavah. Steklenice po 50 kr., 1 gld. in 2 gld.
 Vijolični prašek, provzroči raztresen mej perilo najprijetnejšo vonjavo. V zavitkih à 15 kr.
 Sachetes za parfumovanje obleke, perila, rokavic in razne oprave, v mnogih vonjavah. Zavitek 30 kr. (5)

Deželna lekarna „pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-a,

v Ljubljani, Mestni Trg šte. 11.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Lepota zób. | Nova ameriška
 zobna glicerín-crème
 (preskušena od zdravstvene oblasti)
KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
 c. kr. dvorni zalagatelj
 na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.
 V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svehodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-21)

SUKNO

pošilja proti gotovini ali povzetju po čudovito nizkih cenah, in sicer:

le dobre kakovosti:

3-10 m. blaga za opravo	glđ. 4-80
3-10 " " " " " " " "	boljšega " 6-80
3-10 " " " " " " " "	finega " 10-50
3-10 " " " " " " " "	najfinejšega " 16-50
2-10 " " za suknje	" 5-60
2-10 " " " " " " " "	finega " 12-16

tovarniška zaloga sukna

E. Flusser v Brnu,

(20-18) Dominikanski trg 8.

Obrazci gratis in franko. Neugajajoče vzamem nazaj.

Osem svetinj!

Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orhestralna harmonika z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi lastnega izdelka, kakor vsi godbeni instrumenti, gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne, glasbene škatljice, ustne harmonike, okarine, lajnice, ariston, lajnice za ptiče, albumi z godbo, pivni in vinski kozarci, necessairs za gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,

tovarna harmonik,

(30-21)

Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.

Ceniki franko in zastoj.

Kašel, hripavost, bronhij, bo-
 pljuč ozdravljajo katranove pastile
 lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.
 Škatljica 25 kr. Vnanja naročila izvr-
 šujejo se z obratno pošto. (5)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje
 za štokadoranje, samokolnice,
 traverze in stare železniške šine
 za oboke, znano najboljši kam-
 niški Portland- in Roman-ce-
 ment, sklejni papir (Dachpappe)
 in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

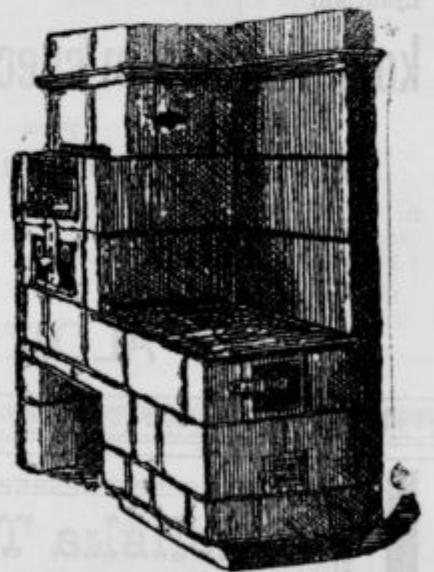
Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
 terimi je mogoče v malih urah in
 majhnimi stroški na pravem mestu do
 vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
 vsi deli za izkopane vodnjake, železne
 cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
 trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(1)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
 brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za
 gnojenje polja.

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja **PAVEL SEEMANN** v Ljubljani.